

maa vedblivende paastaae, at der ikke er Tvang i Almueskolen. Vel veed jeg meget godt, at man kan ved Mulkter tvinge Børn til at søge Skolen, men det er kun de uwillige Forældre, man paa den Maade gaaer frem imod, og jeg vil ikke ønske, at Staten nogensinde skulde opgive Retten til føre Tilsyn med, at ethvert Barn faaer en vis passende Undervisning. Og det er kun det, Staten forbeholder sig, det er kun de Modvillige, den vil tvinge, og den tvinger dem ikke engang til at søge Skolen. — Hvad det Andet angaaer, der er bragt paa Bane af den sidste ærede Taler, har jeg imod min Villie givet Anledning til en Misforstaelse. Jeg skal forøvrigt bemærke, at jeg kjender et Par af disse Skoler, om just ikke meget nøie, og, naar jeg har brugt Udtrykket Udværter, kunde jeg maaskee have brugt et bedre. Jeg vilde imidlertid kun udtale, at Befolkningen ikke nøie nok havde sat sig ind i den sidste Lovgivning om Skolevæsenet af 1855 og ikke brugte den Magt og de Midler, som denne Lovgivning lægger i deres Hænder, for at de kunne udvikle deres Skolevæsen, og derved kom jeg til at nævne Højskolerne. Det har paa ingen Maade været min Mening at ville nedsette disse Anstalter, endnu mindre de Mænd, der staae i Spidsen for dem, og hvoraf mange have gjort store Opoffrelser, men jeg paastaar, at de ere blevne til og virke paa en unaturlig Maade, thi de mangle et sundt Fundament, derved at de ikke slutte sig til Almueskolerne. Men ved det Udtryk, jeg har brugt, har jeg kun villet antyde, at saadanne høiere Skoler vilde fremkomme paa en naturlig Maade, naar Befolkningen rigtig brugte den Magt, der er lagt i dens Haand ved den sidste Skolelov, og da vilde de have et Sammenknytningspunkt med Almueskolen; de vilde saa at sige komme af sig selv, thi Trangen til dem vilde være følt temmelig almindelig rundt omkring i Landet; og de vilde da have en fast Grundvold, at staae paa og udrette meget Mere end nu; det troer jeg ikke vil kunne modsiges.

Bloch: Naar jeg ikke gjør nogen Mødbemærkning imod, hvad der af den sidste ærede Taler blev anført angaaende Bondehøjskoler,

maa er det ikke, fordi jeg er enig med ham i hans Opfattelse af denne Sag — der er vistnok tværtimod en meget stor og væsentlig Uenighed — men fordi jeg ikke seer rettere, end at denne Sag ikke henhører under den foreliggende Forespørgsel.

Formanden: Jeg tør saaledes antage, at Gjenstanden for Forespørgselen har været tilstrækkeligt discuteret, og jeg skal derfor gaae over til den næste Sag paa Dagsordenen, som er den ligeledes af den 3die Landstingsmand for 11te Kreds (Bloch) stillede Forespørgsel til Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet, og som lyder saaledes:

Er de Sognebeboere, som i Henhold til Loven af 4de April 1855 om Sognebaandets Løsning have sluttet sig til en anden Sjælesørger, ikke berettigede til Afbenyttelse af Sogneskirken i det Sogn, hvori de boe, naar de kunne formaae den valgte Sjælesørger til der at prædike og at udføre de af dem begjærede kirkelige Forretninger, kun at denne Afbenyttelse finder Sted paa en Tid, da Kirken ikke benyttes af Sognemenigheden? Og er det ikke den valgte Præst, der, naar de eller deres ikke confirmerede Børn afgaae ved Døden, har at forrette Jordpaafastelsen paa Sognets Kirkegaard?

Den ærede Forespørger har Ordet.

Bloch: Med at inblende den nærværende Forespørgsel kan jeg fatte mig kort. Medens Loven af 4de April 1855 om Sognebaandets Løsning de fleste Steder i Landet ikke har fremkaldt nogen kjendelig Virkning, er den paa andre Steder bleven benyttet i temmelig stort Omfang. Det er navnlig Tilfældet adskillige Steder i Fyen. Der er saaledes een Egn i Fyen, hvor der fra forskjellige Sogne om den samme valgte Sjælesørger har samlet sig en fri Menighed paa 130 Personer, hvori de ikke confirmerede Børn ikke ere medregnede. Jeg skal paa Grund af mit personlige Forhold til Sagen afholde mig fra enhver nærgaaende Bemærkning; men jeg troer dog at burde frem-